

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

**METODOLOGIA ÎNTOCMIRII ACTELOR PROCEDURALE
ÎN FAZA DE URMĂRIRE PENALĂ**

CURRICULUM

FORMATOR:

*Veaceslav DIDĂC,
director executiv adjunct
al Institutului Național al Justiției*

CHIȘINĂU – 2012

I. PRELIMINARII

Acte procedurale penale sînt acte de documentare a acțiunilor procesuale efectuate de către subiecții procesului penal. Ele constituie materialul documentar al procesului, în sens larg, fiind adunate în conformitate cu legea, formează dosarul cauzei. Un loc important în totalitatea actelor procedurale penale în faza urmăririi penale îl ocupă actele procedurale întocmite de către ofițerul de urmărire penală și procuror.

Actele procedurale ca instrument probator care confirmă existența unor fapte juridice și probe sînt prezentate în instanța de judecată formînd baza tehnico-juridică a înfăptuirii justiției penale. Din aceste considerente actele procedurale penale întocmite în faza urmăririi penale, ca acte oficiale trebuie să corespundă unor exigențe stricte privind legalitatea, temeinicia și motivarea sub aspect de formă și conținut, contribuind la desfășurarea în termen rezonabil a procesului penal, la atingerea scopului acestuia, asigurînd astfel drepturile și libertățile persoanei în cadrul procesului penal.

Consemnarea în scris a diferitor acțiuni efectuate de către organele de urmărire penală și procuror garantează realizarea drepturilor participanților la procesul penal precum și posibilitatea controlului și contestării acestor acțiuni.

Curriculum-ul la disciplina „Întocmirea actelor procedurale în faza urmăririi penale” se axează pe trei niveluri comportamentale, unde locul central îl ocupă formarea competenței de a elabora și redacta actele procedurale în faza de urmărire de către viitorii judecători și procurori.

Disciplina „Întocmirea actelor procedurale în faza urmăririi penale” este o continuare logică ca instrument educațional de aplicare a cunoștințelor teoretice obținute anterior, fiind o realizare practică a dreptului material și dreptului formal.

Din aceste considerente studiul disciplinei este orientat spre: cultivarea audiențelor în spiritul întocmirii unor înscrisuri judiciare legale, depline, clare și concise; valorificarea deplină a potențialului intelectual al audientului în plan aplicativ.

II. OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI

În baza studierii disciplinei „Întocmirea actelor procedurale în faza urmăririi penale” audientul trebuie:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să interpreteze normele juridice procesuale penale privind actele procedurale penale;
- să identifice problemele aplicării dreptului în activitatea ofițerului de urmărire penală și a procurorului la întocmirea actelor procedurale.

La nivel de aplicare:

- să selecteze actele procedurale după anumite criterii;
- să explice persoanelor participante la proces conținutul actelor procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să distingă actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale de către ofițerul de urmărire penală, de actele procedurale întocmite de către procuror;
- să clasifice actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să întocmească acte procedurale penale;
- să detecteze erorile și omisiunile în actele procedurale penale;
- să lichideze erorile și omisiunile din actele procedurale penale;
- să argumenteze adoptarea unui act procedural;
- să pregătească actele procedurale pentru controlul ierarhic;
- să modifice actele procedurale propuse de ofițerul de urmărire penală;
- să analizeze materialele dosarului penal prezentat de ofițerul de urmărire penală;
- să schițeze planul unui act procedural complex.

La nivel de integrare:

- să traseze căi de perfecționare a procedurii de întocmire a actelor procedurale în faza urmăririi penale;
- să prevadă consecințele nerespectării legislației la întocmirea actelor procedurale la faza urmăririi penale;
- să verifice actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să aprecieze acte procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să recomande întocmirea unui act procedural;
- să propună metode noi de perfecționare a activității ofițerului de urmărire penală și a procurorului la întocmirea actelor procedurale penale;
- să estimeze actele procedurale întocmite de ofițerul de urmărire penală și procuror;
- să selecteze actele procedurale din dosarul penal după anumite criterii;
- să anticipeze survenirea consecințelor juridice în cazuri de nerespectare a legii la întocmirea actelor procedurale în faza de urmărire penală.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Semestrul	Numărul de ore		Evaluarea
		C	S	
SO	II	18	36	examen

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Repartizarea orientativă a orelor de curs:

Nr. crt.	Tema	Realizarea în timp (ore)
1.	Dispoziții generale privind actele procedurale	2
2.	Acte procedurale de constatare a unor acțiuni sau de aplicare a unor măsuri	4
3.	Ordonanțele procurorului și ofițerului de urmărire penală	4
4.	Rechizitoriul	4
5.	Alte acte procedurale	4
	În total	18

b) Repartizarea orientativă a orelor de seminar:

Nr. crt.	Tema	Realizarea în timp (ore)
1.	Dispoziții generale privind actele procedurale	2
2.	Acte procedurale de constatare a unor acțiuni sau de aplicare a unor măsuri	10
3.	Ordonanțele procurorului și ofițerului de urmărire penală	10
4.	Rechizitoriul	8
5.	Alte acte procedurale	6
	În total	36

V. OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> - să definească actele procedurale care se întocmesc în cadrul procedurii penale; - să definească actele de constatare care se întocmesc de organele de constatare; - să distingă actele procedurale care se întocmesc în faza de urmărire penală de actele de constatare; întocmite de organele de constatare - să relateze despre subiecții care sînt în drept să întocmească acte procedurale; - să argumenteze importanța actelor procedurale de urmărire penală; - să delimiteze condițiile pe care trebuie să le îndeplinească actele procedurale; - să clasifice actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale; - să identifice problemele teoretico-practice ale activității organelor de urmărire penală privind întocmirea actelor procedurale. 	<p><i>Dispoziții generale privind actele procedurale</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aspecte introductive. Noțiunea de act procedural. Noțiunea de act de constatare; • Importanța actelor procedurale ; • Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească actele procedurale; • Subiecții (persoanele) care sînt în drept să întocmească acte procedurale; • Clasificarea actelor procedurale ce se întocmesc în faza de urmărire penală. Acte procedurale obligatorii. Acte procedurale facultative.
<ul style="list-style-type: none"> - să clasifice procesele-verbale întocmite în faza urmăririi penale; - să distingă procesele –verbale în calitate de mijloc de probă de alte tipuri de procese-verbale; - să redacteze procese-verbale; - să posede diferite metode de întocmire a proceselor verbale; - să relateze despre particularitățile și condițiile efectuării diferitor acțiuni de urmărire penală; - să depisteze erori la întocmirea proceselor verbale; - să prevadă consecințele nerespectării legii la întocmirea unor procese - verbale; - să distingă erorile care pot fi înlăturate de erori ce nu pot fi înlăturate din conținutul procesului – verbal; - să întocmească proces-verbal la o situație concretă de caz; - să utilizeze mijloace tehnice la întocmirea proceselor verbale; - să aplice stilul oficial și limbajul juridic adecvat la întocmirea proceselor verbale. 	<p><i>Acte procedurale de constatare a unor acțiuni sau de aplicare a unor măsuri</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • proces-verbal de audiere; • proces –verbal de confruntare; • proces –verbal de verificare a declarațiilor la fața locului; • proces –verbal de prezentare spre recunoaștere; • proces –verbal de cercetare la fața locului; • proces –verbal de examinare corporală; • proces –verbal de exhumare a cadavrului; • proces –verbal de reconstituire a faptei; • proces –verbal de efectuare a experimentului; • proces –verbal de percheziție; • proces –verbal de ridicare a documentelor sau obiectelor; • proces –verbal de colectare a mostrelor pentru cercetare comparativă; • proces –verbal de reținere a bănuțului; • proces –verbal de punere sub sechestru a bunurilor mobile și imobile; • proces –verbal privind prezentarea materialelor de urmărire penală; • proces –verbal privind corectarea erorilor materiale; • proces –verbal privind comunicarea părților în proces a raportului expertului sau a declarației

	<p>lui că nu poate prezenta concluzii, precum și a procesului-verbal de audiere a expertului;</p> <ul style="list-style-type: none"> • proces –verbal de consemnare a plîngerii orale; • proces –verbal de consemnare a denunțului oral; • proces –verbal de consemnare a autodenunțării orale; • proces –verbal privind autosesizarea în privința începerii urmăririi penale; • proces –verbal de predare sau afișare a citației; • proces –verbal de înlăturare a omisiunilor vădite; • proces –verbal de constatare a infracțiunii flagrante ; • proces –verbal de constatare a dispariției dosarului penal sau documentelor din dosar; • proces –verbal privind efectuarea măsurii speciale de investigație; • proces-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor; • proces –verbal privind nimicirea comunicărilor înregistrate; • proces –verbal privind distrugerea informațiile obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații.
<ul style="list-style-type: none"> - să distingă ordonanțele întocmite de ofițerul de urmărire penală de ordonanțele procurorului; - să clasifice ordonanțele după anumite criterii; - să relateze despre particularitățile și consecințele ordonanțelor întocmite de procuror; - să redacteze ordonanțe; - să depisteze erori de formă, de conținut, erori materiale și erori procesuale la întocmirea ordonanțelor; - să argumenteze întocmirea unei ordonanțe într-un caz distinct; - să utilizeze mijloace tehnice la întocmirea ordonanțelor; - să estimeze motivarea unor categorii de ordonanțe; - să aplice stilul oficial și limbajul juridic adecvat la întocmirea ordonanțelor; - să explice participanților la proces conținutul și esența diferitor categorii de ordonanțe întocmite de procuror. 	<p><i>Ordonanțele procurorului și ofițerului de urmărire penală</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ordonanță de începere a urmăririi penale; • ordonanță de recunoașterea ca parte vătămată, parte civilă; • ordonanță de neadmitere a unei persoane în calitate de apărător; • ordonanță de înlăturare a apărătorului din proces; • ordonanță de cercetare la fața locului, la domiciliu; • ordonanță de examinare corporală; • ordonanță de exhumare a cadavrului; • ordonanță de percheziție; • ordonanță de ridicare a obiectelor sau documentelor; • ordonanță de efectuare a expertizei; • ordonanță de respingere a cererii expertului; • ordonanță de colectare a mostrelor pentru cercetarea comparativă; • ordonanță de anexare a documentelor la dosar; • ordonanță de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive; • ordonanță de nimicire a corpurilor delictive;

	<ul style="list-style-type: none">• ordonanță de reținere a persoanei pentru a fi pusă sub învinuire;• ordonanță de aducere forțată;• ordonanță de punere sub sechestru a bunurilor;• ordonanță de scoatere de sub sechestru a bunurilor;• ordonanță privind aplicarea sau refuzul aplicării măsurilor de protecție;• ordonanță privind stabilirea cheltuielilor judiciare suportate;• ordonanță privind respingerea cererii;• ordonanță privind efectuarea urmăririi penale de mai mulți ofițeri de urmărire penală, fie de un grup mixt de procurori și ofițeri de urmărire penală;• ordonanță privind excluderea probelor din dosar;• ordonanță privind aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive;• ordonanță de eliberare a persoanei reținute;• ordonanță privind determinarea locului efectuării urmăririi penale sau competenței organului de urmărire penală;• ordonanță privind recuzarea ofițerului de urmărire penală;• ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuț;• ordonanță de punere sub învinuire;• ordonanță de schimbare și completare a acușării;• ordonanță de scoatere de sub urmărire penală;• ordonanță de încetare a urmăririi penale;• ordonanță de clasare a cauzei penale;• ordonanță de suspendare a urmăririi penale;• ordonanță de reluare a urmăririi penale;• ordonanță de anunțare în căutare a învinuitului;• ordonanță de refuz privind pornirea urmăririi penale;• ordonanță de stabilire a unui grafic privind luarea de cunoștință cu materialele cauzei penale;• ordonanță de fixare a termenului urmăririi penale;• ordonanță de restituire a cauzei sau trimitere la alt organ de urmărire penală;• ordonanță privind soluționarea cererilor în legătură cu terminarea urmăririi penale;• ordonanță privind soluționarea plîngerilor împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organelor de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații ;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • ordonanță de suspendare condiționată a urmăririi penale; • ordonanță privind liberarea persoanei de răspundere penală; • ordonanță de neprezentare a unor materiale învinuitului minor la terminarea urmăririi penale; • ordonanță de disjungere sau conexare a cauzei penale; • ordonanță de trimitere a cauzei penale în instanța de judecată în vederea aplicării măsurii de constrângere cu caracter medical; • ordonanță privind deschiderea sau refuzul deschiderii procedurii de revizuire; • ordonanță privind înlocuirea sau restabilirea dosarului ori a documentelor dispărute; • ordonanță privind dispunerea măsurii speciale de investigații; • ordonanță cu privire la reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale; • ordonanță privind încetarea măsurii speciale de investigații; • ordonanță privind declararea nulității măsurilor speciale de investigații întreprinse; • ordonanță privind nimicirea purtătorului material de informații și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească esența rechizitoriului; - să stabilească legătura dintre conținutul rechizitoriului și materialele dosarului; - să analizeze corect probele care confirmă fapta și vinovăția învinuitului; - să formuleze învinuirea în partea dispozitivă a rechizitoriului în conformitate cu ordonanțele de punere sub învinuire; - să identifice probleme teoretice – practice la întocmirea rechizitoriului; - să selecteze faptele esențiale la întocmirea părții descriptive a rechizitoriului; - să aplice diferite metode la întocmirea rechizitoriului; - să utilizeze mijloace tehnice la întocmirea rechizitoriului; - să redacteze rechizitoriul în conformitate cu indicațiile procurorului ierarhic superior; 	<p><i>Rechizitoriul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • expunerea rechizitoriului; • dispozitivul rechizitoriu; • anexa rechizitoriului; • rechizitoriul în cauze cu multe persoane învinuite; • rechizitoriul în cauze complexe;

<ul style="list-style-type: none"> - să compună rechizitoriul în cauze complexe; - să modifice rechizitoriul în dependență de circumstanțele cauzei; - să aplice stilul oficial și limbajul juridic adecvat la întocmirea rechizitoriului. 	
<ul style="list-style-type: none"> - să relateze despre importanța altor acte procedurale întocmite de procuror și ofițerul de urmărire penală; - să argumenteze motivarea unui demers; - să enumere particularitățile diferitor tipuri de demers întocmit de procuror; - să întocmească o delegație, comisie rogatorie și comisie rogatorie internațională; - să formuleze indicații ofițerului de urmărire penală; - să întocmească sesizări, conform art. 217 CPP, în cazuri concrete; - să întocmească acordul de recunoaștere a vinovăției. 	<p><i>Alte acte procedurale</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • demersul privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală; • demersul privind autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigație; • demersul privind aplicarea măsurilor procesuale de constângere; • demersul privind liberarea minorului de răspundere penală, cu internarea acestuia într-o instituție specială de învățământ și de reeducare sau într-o instituție curativă și de reeducare ; • delegația; • comisia rogatorie; • cererea de comisie rogatorie internațională; • cererea de extrădare; • sesizarea (conform art. 217 CPP); • indicații ofițerului de urmărire penală; • acordul de recunoaștere a vinovăției.

VI. EVALUAREA DISCIPLINEI

A. Mostră de evaluare curentă

Evaluări periodice:

Lucrări de control; studiu de caz; întocmirea actelor procedurale.

Lucrare de control

Tema: „Începerea urmăririi penale”

1. Depistați erorile din actele procedurale prezentate.
2. Determinați particularitățile actului procedural privind începerea urmăririi penale în cazurile prevăzute de art. 276 și 515 CPP.
3. Întocmiți o ordonanță de începere a urmăririi penale.

Mostră

Subiect: Audierea și confruntarea

Obiectivele evaluării:

- să definească audierea;
- să determine temeiurile juridice ale audierii;
- să clasifice felurile audierii;
- să stabilească scopul audierii;
- să deosebească temeiurile juridice de temeiurile faptice ale audierii;

- să întocmească actele procedurale de chemare a diferitor persoane pentru audiere;
- să planifice efectuarea unei audieri;
- să posede tactica audierii diferitor categorii de persoane;
- să organizeze audierea cu folosirea mijloacelor tehnice, audio, video de înregistrare;
- să definească confruntarea;
- să determine temeiurile juridice ale confruntării;
- să stabilească scopul confruntării;
- să delimiteze temeiurile juridice de temeiurile faptice ale confruntării;
- să posede tactica confruntării diferitor persoane;
- să planifice și să organizeze o confruntare;
- să depisteze erorile la întocmirea proceselor verbale de audiere și confruntare;
- să întocmească procesul verbal al audierii și confruntării.

Proces-verbal de confruntare

Orașul Soroca

29 septembrie 2006

Ofițerul de urmărire penală al secției de poliție din or. Soroca, locotenent de poliție, Ungureanu, în cabinetul nr. 105, sectorul poliției or. Soroca, în baza art. 113, 254, 257, 260 CPP al RM, am efectuat confruntarea între martorul Filip și bănuitul Mecear, în legătură cu divergențele esențiale între declarațiile lor făcute anterior.

Confruntarea a început la ora 16⁰⁰ și a luat sfârșit la ora 16¹⁵.

La întrebarea dacă se cunosc unul pe altul și în ce relații se află, cei audiați au răspuns:
Răspunsul lui Filip: Da, acesta este Mecear, sîntem în relații amicale.

Filip _____
(semnătura)

Răspunsul lui Mecear: Da, acesta este Filip, nu am avut niciodată nici un conflict

Mecear _____
(semnătura)

Întrebare lui Filip: De ce ați aruncat pistolul și ce rol a jucat aici Mecear?

Răspunsul lui Filip: Mecear m-a convins să arunc pistolul. Eu am avut un pistol „butaforic” pentru reprezentații teatrale și într-o zi, în 2006, Mecear cu prietenul lui Corduneanu au văzut acest pistol și m-au rugat să li-l împrumut pe vreo cîteva zile, să facă și ei o copie. Peste o săptămînă pistolul mi-a fost întors, iar mai tîrziu Mecear mi-a povestit că Corduneanu a fost arestat pentru că s-a dus să-și întoarcă niște datorii amenințînd cu pistolul meu o persoană. Mecear mi-a spus că pistolul va fi căutat și m-a sfătuit să-l arunc. Mecear nu m-a amenințat, dar m-a rugat să-l nimicesc fiindcă este o probă materială importantă atît împotriva lor, cît și împotriva mea. Eu am aruncat pistolul într-un container cu gunoi.

Filip _____
(semnătura)

Întrebare lui Mecear: Confirmați declarațiile lui Filip?

Răspunsul lui Mecear: Da, confirm întru-totul cele spuse de Filip, pentru a nu-l atrage în problema noastră.

Mecear _____
(semnătura)

Întrebare lui Mecear: De cîte ori Filip i-a dat pistolul lui Corduneanu?

Răspunsul lui Mecear: Corduneanu a luat de două ori pistolul de la Filip. Prima dată la începutul lui 2006, pentru 3 zile și a doua oară mai tîrziu l-a luat pentru o săptămînă.

Mecear _____
(semnătura)

Întrebare lui Filip: Confirmați declarațiile făcute de Mecear?

Răspunsul lui Filip: Da, confirm integral. Eu mi-am amintit acum că Corduneanu a luat pistolul de două ori. În ce împrejurări i-am dat pistolul prima dată nu-mi mai amintesc. Dar foarte bine am memorizat a doua oară când i-am dat pistolul lui Corduneanu și Mecear.

Filip _____
(semnătura)

Celor audiați li s-a propus să-și pună reciproc întrebări, însă ei au refuzat.
Procesul-verbal ne-a fost citit de către ofițerul de urmărire penală și conținutul este veridic.

Filip _____
(semnătura)

Mecear _____
(semnătura)

Ofițerul de urmărire penală,

Ungureanu _____

Locotenentul de poliție or. Soroca

Itemi:

1. Analizați conținutul procesului-verbal a confruntării martorului și bănuیتului.
2. Depistați erorile comise la efectuarea confruntării.
3. Clasificați erorile comise în actul procedural analizat.

B. Mostră de evaluare sumativă finală

Lucrare de control

I. Actele de strângere a probelor

1. Definiți importanța prezentării spre recunoaștere și condițiile efectuării acestei acțiuni de urmărire penală.
2. Clasificați felurile prezentării spre recunoaștere.
3. Întocmiți un proces-verbal de prezentare spre recunoaștere a persoanei după fotografie.

II. Actele procesuale de verificare a probelor

1. Definiți modalitățile și importanța actelor de verificare a probelor în faza urmăririi penale.
2. Determinați particularitățile verificării declarațiilor la fața locului și a reconstituirii faptei.
3. Întocmiți un proces-verbal de verificare a declarațiilor învinuitului la fața locului.

III. Terminarea urmăririi penale

1. Definiți modalitățile terminării urmăririi penale.
2. Stabiliți deosebirile între încetarea urmăririi penale și clasarea cauzei penale.
3. Întocmiți o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală și de încetare a urmăririi penale.

VII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Avram M., Popovici T., Cobîșneanu V. *Cercetarea infracțiunilor contra persoanelor, Ghidul ofițerului de urmărire*. – Chișinău: Arc, 2004.
2. Cochinescu N. *Totul despre Ministerul Public*. – București: Lumina LEX, 2000.
3. Dolea I., Vîzdoagă T., Didâc V., Serbinov I. *Modele de acte procedurale (vol.I)*- Chișinău: Ed. Balacron, 2007.
4. Dolea I., Roman D., Sedlețchi I. ș.a. *Drept procesual penal*. - Chișinău: Cartier juridic, 2005.
5. Dolea I., Roman D., Vîzdoagă T. ș.a. *Codul de procedură penală. Comentariu*. - Chișinău: Cartier juridic, 2005.
6. Mateuț Gheorghe. *Procedura penală. Partea specială. Volumul I*. - București: Lumina Lex, 1997.
7. *Metodologia întocmirii actelor procesual civile; Metodologia întocmirii actelor penale în faza de judecată; Metodologia întocmirii actelor procedurale contavenționale; Întocmirea actelor procedurale în faza de urmărire penală (pentru uzul audienților) / Dumitru Visternicean, Elena Belei, Valeria Șterbeț, Mircea Roșioru, Sergiu Furdui; Stella Bleșceaga, Veaceslav Didâc, Maria Zlotea; coord. principal Elena Muraru*. – Chișinău: ELAN POLIGRAF S.R.L., 2009- (Seria: Suporturi de curs). – Cartea a 9-a.
8. Lupulescu N. *Considerații critice privind reglementarea extradării active prin Legea nr. 296/2001 // Pro Lege, 2004, nr.1.*
9. Moldovan I. *Cerințe minime ale actului de procedură (cu referire specială la rechizitoriu) // Buletin documentar al Parchetului Național Anticorupție, 2004, nr. 1.*
10. Neagu Ion. *Tratat de procedură penală*.- București: Editura PRO, 1997.
11. Nicolescu V. *Măsurile preventive. Aspecte teoretice și practice // Pro Lege, 2004, nr.2.*
12. Osoianu Tudor, Anatol Andronache, Orîndaș Victor. *Urmărirea penală*.- Chișinău, 2005.
13. Белоусов А. *О степени дословности записи показаний в протоколе допроса // Сибирский юридический вестник, 2002, № 2*
14. Ефимичева С.П., Ефимичев П.С. *Обвинительное заключение, его содержание и структура // Российская юстиция, 2005, № 12.*
15. Зубарев В., Крысин Л., Статкус В. *Язык и стиль обвинительного заключения*.- Москва, 1976.
16. Крысин Л.П. *Обвинительное заключение: язык и стиль. Практическое пособие для следователей*. – Москва: Находка, 2002.
17. Мельников И. *Процессуальные и служебные документы следователя*.- Москва, 2001.
18. Михайленко Ф. *Составление процессуальных актов по уголовным делам: Теория, методика, примерные образцы документов*.- Киев, 1989.
19. Мищенко В. *Уголовно – процессуальные акты*. – Курск, 2001.
20. Муратова Н. *Процессуальные акты органов предварительного расследования*.- Казань, 1989.
21. Питерцев С. *Составление обвинительного заключения: Учебное пособие*.- СПб, 1998.
22. Подголин Е. *Составление протоколов процессуальных действий // Социалистическая законность, 1976, № 5.*
23. *Процессуальные акты предварительного расследования (примерные образцы) – Москва: Юридическая литература, 1978.*
24. Рышаков А. *Следственные действия и иные способы собирания доказательств*.- Москва, 1997.
25. Сергеев В. *Новые изменения в форме процессуальных документов УПК РФ // Право и экономика. 2003. № 10.*
26. Статкус В., Щерба С.П. *Предъявление обвинения и составление обвинительного акта*.- Москва: Щит-М, 2002.
27. Шатилова С. *Правила оформления процессуальных документов*.- Москва: Инфра-М, 1999.
28. Шуваткин А. *Составление обвинительного заключения // Законность, 2003, № 5.*
29. Шугрина Е. *Техника юридического письма*.- Москва, 2001.